

Поштарина плаћена у готову.

Год. 15. Београд, септембар и октобар 1934. Св. 5.

ГЕОМЕТАРСКИ И ГЕОДЕТСКИ ГЛАСНИК

Орган Удружења Геометара и Геодета Краљевине Југославије

Адмирала Гепрата 68 БЕОГРАД Адмирала Гепрата 68

Уредништво и
администрација
Гепратова ул. 68

Власник за Гл. управу Милан
Мравље нар. посланик.
Уредник Александар Костић
инжињер

Излази у два ме-
сеца једанпут.
Поједини број
10 дин.

Витешки Краљ Александар Први Ујединитељ

Смрт Нашег Витешког Краља АЛЕКСАНДРА ПРВОГ УЈЕДИНИТЕЉА

Крута судбина изабрала је невину жртву Првог Сина Отаџбине Нашег Краља, Који је сав Свој живот посветио за добро Свог народа и напретку Своје државе.

Убили су га мучки непријатељи у Његовој великој мисији уједињења јужних Словена и балканских народа и за Његов велики идеал трајнога мира у хаотичној Европи.

Његова борба за ослобођење, Његов трновити пут преко албанске Голготе и сјајна победа Његовог духа и Његовог оружја за коначно уједињење јужних Словена показале су борца и ратника, и дефинитивно уређење Државе сјајног државника а све ово придобило Му је углед и поштовање целог цивилизованог света.

Изјаве саучешћа свих Држава нису биле само акт куртоазии већ дубоко поштовање и високо признање Човеку — Ратнику — Државнику и Краљу.

Своју несебичност „Не држи Ме народ да се бринем о себи и својима, већ за напредак народа и државе“ доказао је и последњим уздицама **„Чувајте ми Југославију“**.

Његово тело почива у дивној задужбини Узвишеног Му оца а дела Његова живеће у нама док буде Југославије, коју ћемо чувати до последњег нашег даха.

Удружење геометара и геодета Краљевине Југославије дубоко се клања Краљу-Мученику и као своме добротвору, Који је припомогао школовању генерација геометара.

*

Упућене су Маршалату двора Његовог Величанства Краља: следеће депеше:

Удружење геометара и геодета Краљевине Југославије дубоко потрешено трагичном смрћу Његовог Величанства Краља Александра Првог моли, да изволите примити израз најдубљег бола и саучешћа целокупног нашег чланства.

Удружење геометара и геодета Краљевине Југославије Вас моли да изволите изразити Њ. В. Краљу Петру Другом и Краљевском Дому уверење наше поданичке оданости и верности.

Уместо венца Блаженопочившем Краљу, Удружење геометара и геометара Краљевине Југославије приложило је хуманом друштву „Насушни хлеб“ суму од 1000 динара за потребе друштва.

**Комеморативна седница Удружења геоме-
тара и геодета Краљевине Југославије
Њ. В. Витешком Краљу Александру I
Ујединитељу**

На комеморативној седници Удружење геометара и геодета Краљевине Југославије одало је пошту **Великом Краљу Мученику**, следећим говором претседника Милана Мравље:

Васколики народ Југословенски био је погођен у срце, када је 9. октобра пао под куршумима гнусног злочинца највећи наш Владар, најхрабрији Јунак и најмудрији државник наш Витешки Краљ Александар I Ујединитељ.

Онај, коме је Провидност Божја досудила да поведе ослободилачку борбу Југословенског народа против свих душмана и непријатеља. Онај који је посветио читав Свој живот за слободу Југословенског народа, погодило је злочиначко танае баш у моменту кад би имао да триумфално закључи Своје грандиозно и историско дело, да за навек осигура слободу и мир Своме народу.

Онај, који Се сав заложио за добро и величину Југословенског народа, Онај који се није ни једног тренутка поколебао да преузме сву одговорност и цело бреме владе кад је видео да је то потребно и да поведе народ срећној будућности, Тај Велики Краљ је пролио и Своју крв и положио и Свој живот на жртвеник домовине.

Као свим осталим сталежима тако је Блаженочивши Краљ поклањао особиту пажњу баш геометарском сталежу и његовом напорном раду. Удружење геометара и геодета одаје на данашњој комеморативној седници најдубљу пошту у највећој тузи и болу узвиком: „**Слава Витешком Краљу Александру I Ујединитељу.**“

Чуваћемо Југославију!

Истовремено изражавамо непоколебљиву верност и љубав Његовом Величанству Краљу Петру II и целом Краљевском Дому.

Izjave saučešća

Tragična smrt Našeg Viteškog Kralja Aleksandra Prvog Ujedinitelja bolno je odjeknula i u geometarskim redovima. Počasni pretsednik i jedan od osnivača Medjunarodnog saveza g. J. Rupčinski izrazio je svoje saučešće Dru Z. Kralju, kao članu Stalnog odbora, ovim pismom:

Dragi moj brate!

Kakva drama! Vaš uzvišeni Vladaoc pao je od kuršuma jednog manijaka.

Klanjam se u dubokom poštovanju Kralju Aleksandru, snažnom Vojniku i Heroju veličine Svoje Otadžbine.

Kako ja shvaćam žalost svih Vaših sunarodnika!

Poklonik Mira pao je Vaš Vladaoc uz rame g. Luja Bartua vršeći plemenitu misiju: u službi Jugoslavije.

Saopštite svoj mojoj sabrači kod Vas saosećanje koje imam u Vašoj tuzi.

Sa najboljim željama Vaš

Brisel 13-X-1934 god.

J. Rupčinski s. r.

Od potpretsednika Medjunarodnog saveza geometara, pukovnika Vladislava Surmackog iz Varšave primljeno je pismo sa ovom sadržinom:

Dragi doktore!

Duboko ganut potresnom vešću o tragičnoj smrti ljubljena Kralja Vašega, hitam da izrazim svoje iskreno saučešće u bolu, koji preživljuje cela Jugoslavija, a s njom i jugoslovenski geometri, nama tako bliski kolege.

Danas sam se vratio u Varšavu posle dvonedeljnog osustvovanja na terenskim radovima i time se tumači zadocnjenje mojega pisma.

Molim da primite, dragi doktore, uverenje o mom iskrenom prijateljstvu i izraz dubokog saučešća.

Varšava, 15-X-1934 god.

Vladislav Surmacki s. r.

Dr. Zvonimir Kralj

Londonski kongres

U Londonu su od 18—21 jula 1934 održana tri zborovanja: sednica Stalnog Odbora, glavna skupština Međunarodnog saveza geometara i Peti (V) međunarodni kongres geometara.

Historija udruživanja naše struke zabeležila je posetu stranih geometara u najvećem gradu sveta još pred 55 godina, odmah iza prvog pokušaja da se osnuje geometarska internacionala (1878). Tadanji učesnici hvale u izveštajima srdačni prijem, na koji su naišli kod engleskih drugova. Kolegijalnost je postojala i u ono vreme, kad je gordi Albion bio na zlu glasu zbog svoje politike sjajne izolovanosti. Ipak nisu Englezi bili aktivni u međunarodnom geometarskom udruživanju do Züricha 1930 — da konačno na londonskom kongresu ove godine preuzmu i samo vodstvo Međunarodnoga saveza geometara.

Englezi održavaju tradicije i u najvažnijim pitanjima života sa ritualnom strogošću, pa ipak su — opšte je poznato — narod liberalnih institucija, narod moderan i napredan. Samo je njima svojstvena ta sposobnost da dovode u saglasnost ove suprotnosti, i mi ih kontinentalci teško razumemo. Isto tako i oni nas malo znaju, a do najnovijega vremena nisu se mnogo ni starali da upoznaju naše prilike. Još prošle godine u Rimu, kad su bili predestinirani za vodstvo federacije, nudili su engleski kolege mesto stalnog sekretara bilo kojoj evropskoj naciji, jer da ne raspolazu sa potrebnim poznavanjem naših odnosa. Otuda ta rezervisanost i njihova duga apstinencija.

Međutim osvedočili smo se da od 1931 god. Kraljevsko geografsko društvo u Londonu prikuplja propise, planove i operate katastra, zemljišnih knjiga, izvođenja komasacije, kolonizacije itd. stranih država, i da dva naučnika (Sir Ernest Dowson i V. L. O. Sheppard) vrše o tome komparativni studij. Još ranije je stupio „Institut diplomiranih geometara“ u članstvo Međunarodnoga saveza geometara. Činjenica je da su oni danas ugledan i revnosan član federacije. Možda im je samo nešto prerano nametnuta dužnost vodstva. Ali sudeći po anglosaksonskoj ozbiljnosti i solidnosti sa kojom su pripremili kongres, može se pouzdano verovati da će uložiti sva sretstva i trud, kako bi svoju novu dužnost izvršili s uspehom.

Kongresu je sa strane domaćina dat veliki značaj. To je istaknuto prisustvom člana dinastije i ministra spoljnih poslova, aktivnim učešćem ministra zdravlja i predsednika londonskog grafstva, prijemom kod lordmajora i šerifa. Brojnim člancima iz pera članova raznih britanskih naučnih institucija, koji predstavljaju jedan deo stvarnog uspeha kongresa, nastojali su da upoznaju goste sa svojim prilikama i nazorima.

Prisustvo zvaničnih predstavnika vlada drugih država podiglo je još više ugled kongresne priredbe, a delegati udruženja raznih naroda i obilni prilozi kongresnoj literaturi (oko 60 članaka) živo su pomogli nastojanje domaćina, geometara Britanske imperije.

Učesnici.

Članovi Međunarodnog saveza geometara jesu udruženja iz 15 evropskih država. Zborovanjima su prisustvovali delegati 12 udruženja i to iz Belgije, Čehoslovačke, Danske, Engleske, Francuske, Holandije, Italije, Jugoslavije, Litve, Poljske, Švajcarske i Švedske. Nisu bila zastupana udruženja članovi Letonije, Rumunije i Španije.

Pošto su na kongres bili pozvani svi geometri sveta bez obzira na to da li su njihova udruženja članovi Saveza ili nisu, to su bile zastupane i druge neke države bilo po predstavnicima vlada, bilo po pojedincima stručnjacima.

Zvanične predstavnike vlada imale su na kongresu ove države: Amerika (U. S. A.), Argentina, Belgija, Engleska (a od njezinih dominiona i kolonija Cejlon, Kenja, Nigerija, Saravak, Sudan, Taganjika, i Transjordanija) Čile, Kina, Čehoslovačka, Danska, El Salvator, Francuska, Nemačka, Grčka, Holandija, Italija, Meksiko, Nikaragua, Švajcarska i Švedska.

Bilo je učesnika iz 21 države i 11 engleskih dominiona odnosno kolonija sa svih kontinenata, tako da je ovaj geometarski kongres bio ne samo međunarodni nego doista i svetski.

U brojevima sudelovanje je bilo ovakvo:

	Delegati	Dame	Ukupno
Amerika (U. S. A)	3	1	4
Argentina	1	—	1
Belgija	29	9	38
Britanska imperija:			
Kanada	1	—	1
Cejlon	1	—	1

	Delegati	Dame	Ukupno
Sjedinjene Malajske države	1	1	2
Zlatna Obala	1	—	1
Velika Britanija	196	131	327
Kenija	1	—	1
Nigerija	1	—	1
Severna Rodezija	2	—	2
Saravak	1	—	1
Sudan	1	—	1
Taganjika	1	1	2
Transjordanija	1	1	2
Čile	1	—	1
Kina	1	—	1
Čehoslovačka	4	1	5
Danska	6	1	7
El Salvador	1	—	1
Francuska	29	8	37
Nemačka	4	—	4
Grčka	1	—	1
Holandija	9	4	13
Italija	9	—	9
Jugoslavija	2	2	4
Litva	2	—	2
Meksiko	1	—	1
Nikaragua	1	—	1
Poljska	5	2	7
Švedska	6	4	10
Švajcarska	22	14	36
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	Svega: 245	180	525

Delegati Udruženja geometara i geodeta Kraljevine Jugoslavije bili su: Dr. Zvonimir Kralj i Stjepan Vuičić, potpretsednik Glavne Uprave.

Domaćini.

Kongres saziva Međunarodni savez geometara. Organizuje ga Stalni odbor sa naročitim lokalnim priređivačkim odborom. Svečanosti i primanja priređuje domaće Udruženje. Tako kažu Pravila. Međutim Stalni odbor svršava svoju funkciju godinu dana ranije, kad utvrdi program rada i sastav članova komisija. U poslovnom delu organizacije zamenjuje ga iza toga pretsed-

ništvo federacije. Sva ostala briga pada na priređivački odbor, kojega obrazuje domaće Udruženje. Prema tome su ovoga puta bili domaćini sastanka Englezi, odnosno član federacije „Institut diplomiranih geometara“ (Chartered Surveyors Institution) u kom su najvećim delom okupljeni geometri Britanske imperije.

Udruženje postoji od 1869 god. U reprezentativnoj sali vlastitog doma u centru Londona uklesana su imena 34 predsednika, koji se menjaju svake godine. Znači da je dom podignut već pred toliko isto godina. Institut ima funkciju, da kažemo u našoj terminologiji, komore, jer vrši izvesne poslove javne vlasti, ali je podjedno žarište društvenog života struke.

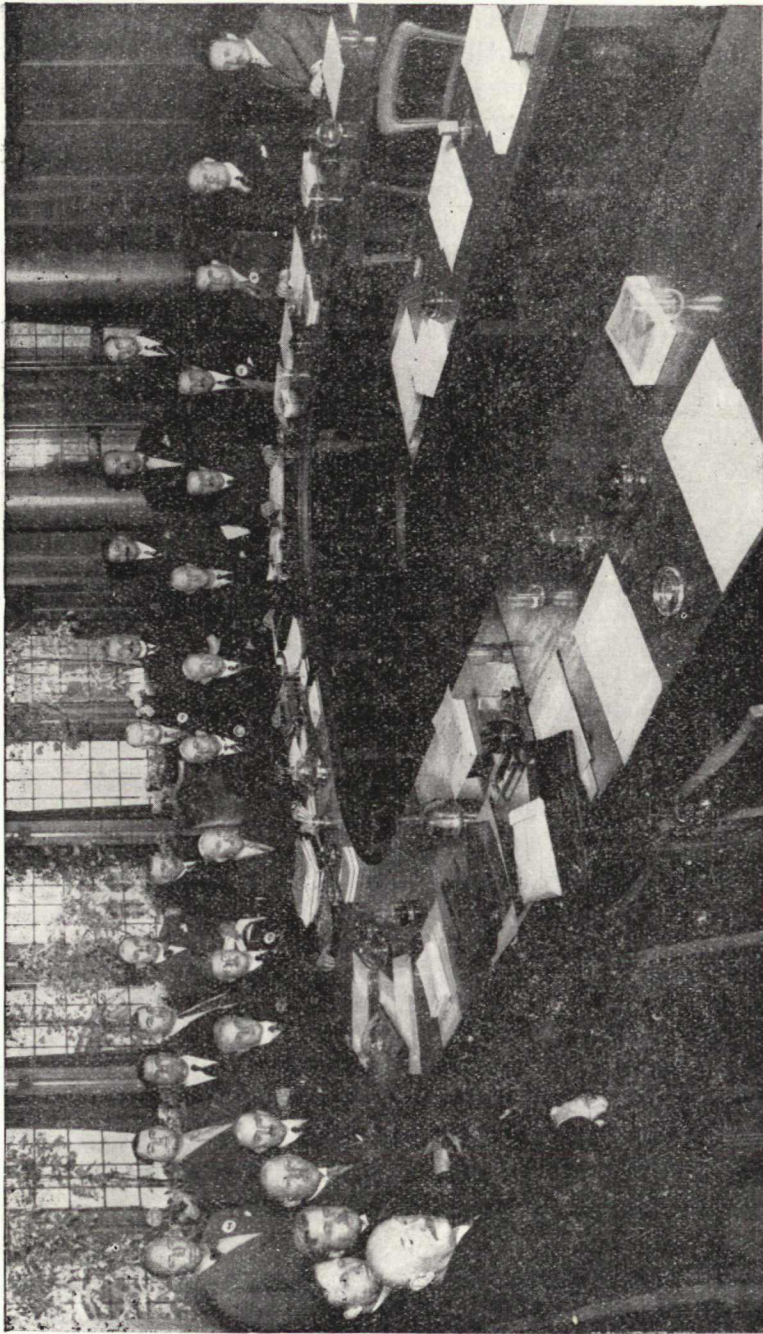
Kvalifikacija i delokrug britanskog geometra razlikuju se znatno od naših. Postoje o tome izvrsni članci u kongresnoj literaturi, pa se nadam da će naš Glasnik doneti neke u prevodu, jer prostor ovoga izveštaja ne dozvoljava da se na tim pitanjima duže zadržimo. Ovde ćemo samo ukratko osvetliti njihov položaj u državi i društvu.

Vojvoda od Jorka nazvao ih je na jednom banketu „službenicima svih ostalih struka.“

Elegantno štampani program primanja kod lordmajora trebao je da nas strance u konciznoj formi informiše o protagonistima današnjih engleskih geometara i o njihovim zaslugama za grad London. Na naslovnoj strani je stari drvorez, slika razrušenoga grada iza požara 1666 godine. Dve ličnosti raspravljaju nad razvijenim planovima, treća je kod instrumenta, a ispod toga citat tadanje kronike „... Christopher Wren, geometarski general i glavni arhitekt posle velikog požara Londona pokazuje kralju Karlu II svoj projekat za obnovu grada“. Oštampan je i faksimil svojeručnoga izveštaja toga geometra-generalala, iz koga proizlazi da mu je bio poveren i projekat izrade kanala, po kojem će deo Temze biti plovani i za morske brodove.

U tekstu nas program obaveštava, da gradska biblioteka čuva detaljne izveštaje trojice njegovih saradnika, koji se nazivaju geometrima i dnevnik jednoga od njih (Robert Hooke).

U Velikoj Britaniji ima malo geometara u državnoj službi, Razloge ćemo navesti docnije. Ovlašćenim civilnim geometrima, koji su brojni, poveren je veliki delokrug. Sem premeravanja vrše oni procenu zemljišta, građevnog materijala i preduzeća; poslove urbanizma i uređenja seoskih poseda; a ima ih koji su se specijalizirali u šumarstvu, agrikulturi ili stanbenoj higijeni. (Sem opšte geometarske kvalifikacije dobiva se na osnovu prakse

Лондонски конгрес : седница Сталног одбора Међународног савеза геометара

i naročitih ispita i specijalna kvalifikacija: jer jasno je da ni jedan od smrtnih ljudi ne može biti stručnjak za sve te poslove).

Referat Danca Kai Hendriksena konstatuje da je 90% uprava svih poljoprivrednih imanja Engleske u rukama geometara.

Ukaz kraljice Viktorije od 1868 godine koji važi kao statut „Instituta diplomiranih geometara“ definiše geometarsko umeće ovako: „veština utvrđivanja vrednosti zemljišta, rudnika i zgrada, kao i interesa, koji se na njih odnose; sposobnost upravljanja i unapređivanje nepokretnih imanja; znanje premeravanja i snimanja oblika zemljišta, kao i merenje i ocenjivanje rukotvorina.“

To je dovoljno da nam se pojam engleskog geometra potpuno zamagli, kad nas simpatični bibliotekar Instituta Alexander Goddard u svom kongresnom referatu ne bi pokušao da izvede na čistinu ovako: Početkom 19 veka bio je kod nas pojam geometra u glavnom identičan sa zemljoмерom tj. glavna mu je zadaća bila da premerava zemlju i izrađuje planove. Sredinom istoga veka vršeno je u Engleskoj veliko proširivanje železničke mreže i ograđivanje imanja, rešen je desetinski problem, obnovljena je poljoprivreda i nastupio je veliki razvitak gradova. Nastala je potreba na stručnjacima, koji će poznavati zamršena vlasnička i posedovna pitanja na zemljištu, koji će biti kompetentni savetodavci u pitanjima procene zemljišta te uprave i iskorišćavanja imanja. Delokrug naših geometara razvio se je prema toj potrebi. Reč „surveyor“ koju upotrebljavamo za geometra znači u prvom redu inspektora, a onda izvestioca, projektanta, upravnika i konačno zemljoмера.

Britanski kolege prema svom razgranjenom delokrugu imaju velik upliv na privredni život, a kako njihova organizacija „Institut diplomiranih geometara“ budno pazi na ugled struke, on taj ugled uživaju u punoj meri. Zato su i mogli kao domaćini da razviju sjaj kongresa, kakvoga još nije bilo na našim sastancima a verovatno ga skoro i neće biti.

Sednica Stalnoga odbora

Stalni odbor zasedao je kod okrugloga stola sedničke dvorane u domu Instituta.

Pretsednik J. Bertschmann, Švajcarac traži na početku sednice zvonce, a donose mu drveni čekić. To je engleski pradavni običaj da predsednik zbora lupajući čekićem o stol daje znak pozornosti, a ne zvonjenjem. Održan je taj običaj verno i na svim našim skupovima pa i na banketima.

Posle pozdravnoga telegrama kralju počela je dne 18. jula u 9 sati sednica sa ovim dnevnim redom: 1) Konstituisanje, 2) Zapisnik sednice u Rimu 17 i 18 septembra 1933, 3) Godišnji izveštaj, 4) Izbor dvojice revizora za pregled računa, 5) Izveštaj blagajnika, 6) Predlog glavnoj skupštini za izbor predsednika, generalnog sekretara i blagajnika Saveza, 7) Izveštaj katastarske komisije, 8) Izveštaj komisije za tehnički rečnik, 9) Pitanja i eventualija.

Kod konstituisanja priznata su oba jugoslovenska delegata (Dr. Z. Kralj i S. Vuičić) za članove Stalnoga odbora. Svako udruženje ima najmanje dva pretstavnik u odboru, na svakih 100 vlastitih članova po jednoga više, ali maksimum pet. Unatoč toga svaka delegacija ima samo jedan glas. Zapisnik rimske sednice primljen je s malim primedbama. Godišnji izveštaj je upućen glavnoj skupštini. Pošto su izabrani revizori pronašli račune i knjigovodstvo u redu, odobren je blagajnički izveštaj za 1933 godinu.

Ukupni doprinosi članova (pojedinih udruženja) iznose u našem novcu oko 50.000.— dinara. Drugih prihoda Međunarodni savez geometara nije imao. Troškovi uprave iznose oko 4/5 prihoda. Prema tome su materijalna sretstva slaba. Istina, udruženja žrtvuju mnogo više za održanje Saveza opremanjem delegata na zborovanja, ali baš zbog toga je do sada bila mala kvota za članarinu. Predlog novih Pravila predviđa da Stalni odbor može kvotu po članu povisiti od 0,30 do 1 šv. franka, a sem toga svako udruženje doprinosi od 100 do 200 franaka prema zaključku odbora.

Danska delegacija, koja nije prisustvovala konačnoj redakciji predloga Pravila prošle godine u Rimu, žestoko je napala ovu izmenu. Njihovi motivi bili su u glavnom u tome, da nije pravedno, što na svako udruženje pada jednaka osnovna kvota, bilo to udruženje velike ili male države, sa brojnim članstvom ili sa malim brojem članova. Kao primer naveli su da njihova organizacija broji svega 150 članova, dok „Chartered Surveyors Institution“ ima 8200. U živoj debati suprotstavljeno je tim motivima mišljenje, da Savez mora povećati svoja finansijska sretstva i da su kod donošenja odluka sva udruženja ravnopravna, pa da i osnovna kvota mora biti ista. Napose su Englezi objasnili, da ne smatraju svoje ukupno članstvo kao organizaciju koja je član federacije, već samo one sa teritorije Velike Britanije, kojima je glavno zanimanje premeravanje zemljišta, a ne i sa ostalih delova imperije. Konačno je nađeno kompromisno rešenje, da se osnovna

kvota smanji na 50 šv. franaka i tako izmenjen predlog podnesen je skupštini.

Kod rešavanja o predlogu za izbor novoga časništva Međunarodnoga saveza geometara Englezi su učinili malo otstupanje od Pravila. Njima pripadaju tri mesta, predsednik, sekretar i blagajnik. Na tom je broju i ostalo, samo su im data druga zvanja. Za predsednika je predložen pukovnik H. C. Cole, član odbora Instituta, mesto generalnog sekretara i blagajnika držaće major A. H. Killick, sekretar Instituta, a Sir Charles Gott, potpredsednik Instituta predložen je za trećega potpredsednika Saveza. Dva potpredsednička mesta pripadaju drugim državama. Tu su delegati triju slovenskih zemalja Čehoslovačke, Jugoslavije i Poljske uspeli da jedno mesto dobije Sloven, pa je predložen Vladislav Surmacki, prvi delegat poljskoga udruženja, a drugo potpredsedničko mesto dobio je Ezio Fanti, prvi delegat italijanskoga udruženja.

Izveštaji katastarske komisije i komisije za tehnički rečnik kao stručna raspravljanja preneti su u delokrug kongresa.

Po svršetku odborske sednice položio je ing. S Bertschmann, dosadnji predsednik Saveza, u prisustvu svih članova odbora venac od bronce na spomenploču palih članova engleskoga udruženja u svetskom ratu. Spomenploča nalazi se u predvorju geometarskoga doma. Venac ima natpis; „Ovaj venac položili su članovi Stalnog odbora Međunarodnog saveza geometara prilikom kongresa u Londonu 1934 u čast članova Instituta diplomiranih geometara, koji su dali svoje živote za vreme velike vojne 1914—1918 godine.“ Iza duboke šutnje svih prisutnih od jednoga minuta zahvalio je predsednik Instituta Arnold Alan toplim rečima Stalnomu odboru na dirljivom aktu, kojega neće nikada zaboraviti. Svečani momenat učinio je doista jak utisak.

Glavna skupština

Glavna skupština počela je u 15 časova dne 18. jula 1934 u čitaonici Institutovog doma. Dnevni red: 1) Izbor časništva Saveza, 2) Predlog o izboru časništva kongresa, 3) Izbor članova komisija, 4) Godišnji poslovni izveštaj generalnog sekretara, 5) Izveštaj blagajnika, 6) Primanje predloga o izmeni Pravila, 7) Organizaciona saopštenja sekretara pripremnog odbora, 8) Eventualija.

Skupština je aklamacijom izabrala časništvo Međunarodnog saveza geometara, kako joj je to predložio Stalni odbor. Ista će lica voditi i kongres, gde će se izvršiti primopredaja predsedničke dužnosti.

Po predlozima pojedinih udruženja obrazovana su časništva pojedinih kongresnih komisija. U prvoj je predsednik Ezio Fanti (Italija), izvestioc Raymond Vranckx (Belgija), sekretar Walter W. Needham (Engleska), tumač Klara Baumann. Zasedanje u auli geometarskog doma. Tema: „Geometar i zemljišni posed“.

U drugoj komisiji je predsednik Théophile Dreux (Francuska), izvestioc Dr. Zvonimir Kralj (Jugoslavija), sekretar V. L. O. Sheppard (Engleska), tumač G. H. Groves. Zasedanje u čitaonici „Instituta civilnih inžinjera.“ Tema: „Katastar i zemljišne knjige.“

U trećoj komisiji predsednik prof. C. F. Baeschlin (Švajcarska), izvestioc prof. Ir. W. Schermerhorn (Holandija), sekretar major W. E. Cutsem (Engleska), tumač F. P. Verhaeghe. Zasedanje u auli „Instituta civilnih inžinjera“. Tema: „Metode i instrumenti praktičnog premera zemljišta“.

U četvrtoj komisiji predsednik je Horace W. Langdon (Engleska), izvestioc Gaston Martinière (Francuska), sekretar John M. Theobald (Engleska), tumač A. J. Chesney. Zasedanje u skupštinskoj sali „Instituta inžinjera mehanike.“ Tema: „Zvanje geometara za premer građevina“.

U petoj komisiji predsednik je pukovnik Vladislav Surmacki (Poljska), izvestioc Patrik Mogensen (Švedska), sekretar S. C. Wooten (Engleska), tumač pukovnik E. Satchwell. Zasedanje u sedničkoj sali geometarskog doma. Tema: „Stručno obrazovanje i stručno organizovanje“.

Istu temu raspravlja komisija juniora (V-a) sa gledišta mladih generacija. Predsednik je W. E. A. Bull (Engleska), izvestioc André Prevôt (Belgija), sekretar F. I. Trumper (Engleska), tumač Margareta Stoner. Zasedanje u odborničkoj sali „Instituta civilnih inžinjera“.

Iz izveštaja generalnog sekretara proizlazi, da je gotovo sav rad uprave bio skoncentrisan na pripreme za održanje kongresa, stoga ima malo poslovnih događaja. Funkcionisala je komisija za izradu stručnog rečnika. Najvećim delom se je bavila nivelmanском terminologijom. Ukupno je utvrdila 500 stručnih naziva. Katastarska komisija razaslala je članovima federacije izveštaj svoga predsednika Dr. Luja Hegga. Najavljeno je skoro začlanjenje Mađarske, dok su udruženja Španije i Rumunije u likvidaciji, te će samim tim prestati da budu članovi Saveza.

Polazući svoj četvorogodišnji mandat Švajcarci u izveštaju preporučuju povećanje materijalnih sretstava Saveza i osnivanje

stalnog sekretarijata, te opraštajući se zahvaljuju svima kolegama na saradnji.

Pošto su primljeni na znanje poslovni izveštaj kao i izveštaj blagajnika, skupština je klicanjem i tapšanjem odala priznanje staromu časništvu: predsedniku S. Bertschmannu iz Züricha, generalnom sekretaru M. Delessertu iz Ženeve i blagajniku P. Kübleru iz Berna.

Glavna skupština primila je nakon kratke debate predlog Stalnog odbora o izmeni Pravila Međunarodnoga saveza geometara. Nova Pravila štampana su u našem Glasniku još prošle godine; promene su usledile samo kod odredaba o članarini.

Otvaranje kongresa

„Tehnički i naučni sastanci Međunarodnog saveza geometara primaju oblik međunarodnih kongresa... „kažu Pravila. I dista, dok su skupština i odbor obavili samo administrativne poslove, sav stručni rad Petog međunarodnog kongresa geometara u Londonu izvršen je u njegovim komisijama, koje su svoje rezultate i deklaracije i rezolucije iznele pred plenum. Stvarni rad je počeo već prilikom samog otvaranja sa stručnim predavanjem ministra Sir Hilton Younga.

Svečanosti i priredbe, koje prate kongresni rad, jesu manifestacija i afirmacija misli opštega udruživanja geometara.

Kongres je svečano otvoren 19. jula u ogromnoj skupštinskoj sali palate Odbora londonskog okruga (London County Council Hall) kod Westminstereskog mosta.

Sem geometara prisustvovali su predstavnici vlasti, domaćih naučnih i stručnih korporacija i prijatelji struke, ukupno oko hiljadu lica. Verni običajima svi su Englezi odeveni u „morning dress“, sive žakete i sive cilindere; stranci delom u crnim žaketima, a većinom u običnim tamnim odelima. Alan Arnold, predsednik „Chartered Surveyors Institution“ ima zlatni lanac oko vrata, službeni znak svoje funkcije. Časništvo kongresa i Saveza, predsednici, izvestioci i sekretari komisija, prevodioci i vodiči nose na prsima u znak raspoznavanja kokarde raznih boja, koje nam objašnjava program. Samo je jedna kokarda potpuno bela; generalni sekretar, neumorni major A. H. Killick izabrao je za sebe najskromniji znak.

Tačno u 10 časova zauzimaju mesta na predsedničkoj tribini časnici kongresa i predstavnici vlasti. U početku vodi kongres stari predsednik S. Bertschmann. Čita se odgovor Nj. Veličanstva

Kralja Velike Britanije, kojega prisutni slušaju stojeći: „Kralj vam srdačno zahvaljuje na dobrim željama koje ste mu uputili sa skupštine geometara sakupljenih na svom međunarodnom kongresu. Njegovo Veličanstvo kao Pokrovitelj raduje se, što će njegov sin prisustvovati prijemu u Guildhallu.“ (Kralj Đorđe V je pokrovitelj Instituta diplomiranih geometara).

Prvi uzima reč Lord Snell of Plumstead da pozdravi kongres u ime Londonskog okruga, čiji je pretsednik. U svom govoru je naglasio da zvanje geometara nije neka odeljena jedinica već stalež koji je mnogo doprineo napretku društva. Dobro je učinjeno, što se na sastanku geometara svega sveta međusobno saopštavaju stečena iskustva i što se tako predaju znanja pojedinaca celoj federaciji.

Sir Hilton Young, ministar zdravlja, saopštio je pozdrav Stanleya Baldwina, lorda pretsednika ministarskog saveta i prvoga ministra: „Molim Vas da u zajednici sa Institutom diplomiranih geometara isporučite moje tople pozdrave svima geometrima, koji prisustvuju međunarodnom kongresu u Londonu. Radujemo se da ih možemo pozdraviti u našoj sredini, i verujemo da će oni u toku pojedinih korisnih diskusija po pitanjima svoje struke naći u našoj državi mnogo interesantnih temata iz širokoga obima svoje profesije.“ — „Vaša struka — naglasio je ministar zdravlja — oslanja se na egzaktnu nauku te ima nameru da na međunarodnom kongresu upoređuje metode i iskustva, koje su stekli geometri svojim radom u raznim zemljama. Interesovanje o razvoju struke je van nacionalnosti, a Vaš komparativni rad treba da koristi budućnosti.“ — U produženju govora ukazao je Sir Hilton Young na tesnu vezu između rada geometarske struke u Engleskoj i Ministarstva zdravlja. Kod regulacije gradova, uprave i unapređivanja poljoprivrednih imanja, te procene zemljišta Ministarstvo se služi korisnim savetima ovoga staleža. (Tim je stranim učesnicima objašnjeno, zašto je ministar zdravlja na kongresu zastupao vladu Velike Britanije).

Na ove pozdrave odgovorili su počasni pretsednik Saveza J. Roupczinsky, dosadanji pretsednik S. Bertschmann i Alan Arnold, pretsednik Instituta diplomiranih geometara.

Pošto je kongresu saopšten izbor nove uprave Međunarodnoga saveza geometara skinuo je Švajcarac J. Bertschmann svoju pretsedničku kokardu i zakačio ju na grudi H. C. Colea, te mu tako simbolički predao dužnost. Preuzimajući vodstvo kongresa zahvalio je novi pretsednik Saveza toplim rečima bivšoj upravi

na uloženom trudu i požrtvovanosti za napredak ove međunarodne institucije, što su prisutni popratili burnim aplauzom.

Iza toga je Sir Hilton Young, ministar zdravlja, održao predavanje „Higijena stanova i urbanizam.“ Engleska je posle rata podigla 2,330 000 novih kuća za stanovanje, pa su izlaganja predavača osnovana na velikom iskustvu. Predavanje je ponovno ukazalo na saradnju geometara kod izvođenja državne stanbene politike. Ovo je prvput u historiji geometarskih udruživanja, da je jedan aktivni ministar učestvovao u stručnom radu sastanka.

Pošto je pretsednik zahvalio ministru, završena je svečanost otvaranja kongresa.

Rad komisija.

Pet kongresnih komisija i jedna potkomisija zasedale su istovremeno na šest raznih mesta. Pisac može izneti direktna zapažanja samo o radu druge komisije, gde je bio izvestioc; o ostalima po čuvenju i pisanim podacima.

Pripremni odbor štampao je sve referate pre početka kongresa i dostavio ih članovima komisija, tako da oni nisu čitani u sednicama.

Izvestioci su dali opšti pregled referata i odmah je počinjala debata. Rezolucije komisija nisu odmah umnožene, već su ih iz rukopisa pročitali pretsednici u plenumu kongresa, koji ih je primio. Autentični tekst biće obelodanjen u zvaničnom izveštaju Međunarodnoga saveza geometara. Ovde navodimo tekstove rezolucija po beleškama i novinskim izveštajima.

Svi predmeti, o kojima je diskutovano, nemaju za nas istu težinu. Daleko nam je zvanje geometara za premer građevina (Quantity Surveyor, géomètre-mètreur, Baummesser), o čemu je raspravljala četvrta komisija. Predmeti prve komisije nemaju unutarne veze: neki su van delokruga naših geometara (stanbena pitanja, upravljanje i iskorišćavanje imanja), a neke smatramo svojim pomoćnim znanjima (agrarni odnosi, procena zemljišta i zgrada, kriza poljoprivrede i dr.). O njima ćemo govoriti samo po dužnosti hroničara.

Skoncentrisanu pažnju i puno interesovanje treba da poklonimo radu druge, treće i pete (odnosno V-a) komisije, a to su raspravljanja o katastru u širem značenju, metodama i instrumentima geodetskog premera, te o stručnom obrazovanju i reorganizovanju geometara. U području ovih pitanja kreće se život i rad geometara naše države.

Prikazaćemo komisije po redu njihovih oznaka.

Geometar i posed zemljišta.

Na dnevnom redu prve komisije stajala su ova pitanja: Sistemi upravljanja i iskorišćavanja imanja, vrste poseda i uslovi zakupa. Dobivanje površina ziratnoga zemljišta, odvodnjavanje. Jeftini stanovi. Procena nepokretnosti. Uticaj svetske krize na vrednost nepokretnih imanja. Urbanizam.

Pitanja bez sumnje imaju veliko značenje, samo u tim problemima kod nas nema geometar prvorazrednu ulogu, pa nas u prvi čas iznenađuje, što su stavljena u kompetenciju jedne komisije geometarskoga kongresa. Objašnjava nam se to proširenim delokrugom geometara u drugim zemljama, koji smo već kod predstavljanja naših domaćina Engleza spomenuli.

Na temu „Svetska kriza i vrednost nepokretnosti“ predložili su referate Albano Rafaelli (Italija) i Zdislav Ludkiewicz (Poljska). Referate „Radnički stanovi“ dali su gospođica Evelyn Perry i Frank Hunt (Engleska), Etienne Chojnicki (Poljska), Guiseppe Spadavecchia (Italija).

„O zakupu zemljišta“ referisali su B. W. Adkin (Engleska) i Paul Galaud (Belgija).

„Sisteme upravljanja, poboljšavanja i spajanja zemljišta“ obradili su A. J. Burrows (Engleska), Franz Crick i Joseph Bergmans (Belgija), Iginio Materossi (Italija).

„Uređenje gradova i sela“ predstavili su Maurice Brulé (Belgija), Stanislav Klužniak (Poljska), Ezio Lombardi (Italija), G. L. Pepler (Engleska) i profesor Siegfried Sitte (Austrija).

Mnogi referati mogu pobuditi opšte interesovanje i daju vredne informacije, premda su kao celina raznorodni i bez veze. Zadatak komisije bio je težak, a po slučaju u časništvu i članstvu komisije bili su većinom mlađi ljudi. Dajući preveliki značaj funkciji geometra u današnjim teškim ekonomskim pitanjima rezolucija ove komisije izriče želju da geometri raznih zemalja ne dozvole kako bi im se ograničavao njihov delokrug na području poljoprivrednog veštačenja, melioracija, parcelacija i urbanizma. Rezolucija nije stvarni izražaj vrednoga materijala, koji je prikupljen u referatima prve komisije, što dakako ne umanjuje značaj pojedinih referata.

(Nastaviće se)